

AKROPOLITANEC

— ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET —

ALDOUS HUXLEY –
KAKŠEN SVET GRADIMO?

KAJ JE STRAH?

RAFAEL: RISBE

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

**KAKO RAZVITI SVOJE
POTENCIALE –**

**KREATIVNOST PO
LEONARDU DA VINCIJU**

PREDAVANJE

**ČETRTEK, 25. 8. 2022, OB 19H
TYRŠEVA 7, MARIBOR**

V ŽIVO IN PREK SPLETA

INFORMACIJE IN PRIJAVE

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

JULIJ-AVGUST 2022 | ŠT. 81

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

059 78 02 11

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Grafično oblikovanje: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

• KNJIŽEVNOST:
ALDOUS HUXLEY –
KAKŠEN SVET GRADIMO?

4

• PSIHOLOGIJA:
KAJ JE STRAH?

9

• UMETNOST:
RAFAEL: RISBE

11

• ZGodbica:
MODREČEVA ŠALA

13

Na naslovnici:

Študija apostola za delo Spremenjenje na gori,
RafaelB E S E D A
U R E D N I K A

Iskati zadovoljstvo in smisel zase in ob tem pozabiti na okolico v kateri živimo, je enako, kot prizadevati si za ekološko kmetovanje na lastni njivi, ki je obdana z njivami intenzivnih kmetovalcev. Del naokrog letečih fitofarmaceutskih sredstev namreč neizbežno pada tudi na naš pridelek. Prav tako se naše rastline napajajo z vodo, ki pada s skupnega onesnaženega neba, četudi so viri onesnaženja precej oddaljeni – morda toliko, da zanje niti ne vemo ... Naivni bi bili, če bi si domišljali, da bomo zgolj s skrbjo za lasten ločen vrtiček pridelali in jedli neoporečno zdravo hrano.

Smo del širšega življenja, kjer vsak njegov del vpliva na celoto. Zato ni dovolj poskrbeti za zdravo stanje enega oz. svojega delčka, temveč je treba neutrudno skrbeti za to, da bo čim več delov zdravih. Več kot bo zdravih delov, bolj bo zdrava celota in bolj zdrav bo tudi naš mali osebni svet.

Prizadevanji za lastno izboljšanje in za izboljšanje družbe zato nista ločeni. Pri tem pa je napredek družbe celo pomembnejši od posameznikovega ... Zato se vsak iskren iskalec sreče in smisla ukvarja tudi s stanjem družbe, sprašuje se o njeni viziji – kakšna naj bi ta bila in kakšna dejansko je.

In v kolikor uvidi potrebo po izboljšavi, si zanj prizadeva. Iz iskalca, ki razvije sočutje in ki se aktivira, se tako rodi ustvarjalec, ki nalogi izgradnje boljšega sveta podredi tudi svoje osebne ambicije, saj razume, da bi bil osebni napredek, ki ni povezan z napredkom okolice, nestabilen in kratkotrajen. Njegova tako imenovana žrtev, ki je sicer v fazi razvoja iskrena, težka in vseh časti vredna, je v svojem bistvu le iluzorna, kajti doje-manje sebe kot bitja, ki je ločeno od ostalega sveta, je iluzorno ...

Naš idealist "paradoksalno" pridobi prav to, čemur se je odpovedal – resnično osebno zraste in to hitreje in bolj stabilno, kot če bi si za to prizadeval neposredno, a sebično.

Ta paradoks je prav tako navidezen. Obstaja le iz perspektive razdrobljene zavesti, ki je še vedno preveč vpeta v materjo. Za tiste, ki pa uspejo pokukati v bolj subtilna področja obstoja in spoznati vzročnosti in povezave življenja, paradoksi izginejo, saj se pred njimi razgrnejo naravne zakonitosti v večji celovitosti.

V naravi ni čudežev in ni paradoksov, vse se odvija po zakonih in logičnih vzročnostih. In prav te moramo odkriti. Resnica pa se razkriva postopoma, in le tistemu, ki jo dovolj vneto išče in ki jo v meri, kolikor jo je spoznal, tudi živi.

Andrej Praček, urednik

ALDOUS HUXLEY – KAKŠEN SVET GRADIMO?

DORIS TOIĆ

Kakšen svet gradimo? Lahko na temelju današnjega stanja predvidimo, kakšna bo prihodnost? S tem vprašanjem v mislih je angleški književnik Aldous Huxley (1894-1963) leta 1931 napisal opozarjajoči roman *Krasni novi svet*, katerega naslov je postal sinonim za svet, ki gre v nehumano smer.

Danes lahko zaznamo, ali so se nekatera med njegovimi predvidevanji uresničila. Huxley si je preroško zamislil družbo tehnološkega napredka, v kateri se ljudje več ne rojevajo, temveč z biološkim inženiringom nastajajo iz epruvet in se obdelujejo, da bi postali eno od koles družbe, ki delujejo po principu tekočega traka. In to ne kakršna koli kolesa, temveč srečna kolesa, ker je *namen celotne obdelave: privedi ljudi to tega, da ljubijo svojo neizbežno usodo*. Obdelava vključuje hipnopedijo, učenje v snu, preko katerega se otrokom od malega vceplja vse, kar potrebujejo za izpolnitev svoje vnaprej določene vloge: *Sto ponovitev, v treh nočeh tedensko, skozi štiri leta ... Dvainšestdeset tisoč štiristo ponovitev ustvari eno resnico*.

Družba je razdeljena v kaste, ki se razlikujejo po zmožnostih in sposobnostih, ki so pridobljene z obdelavo. Družba potrebuje množico, ki bo zaposlena na nehumanih delovnih mestih, saj je pomemben pogoj za vzdrževanje takšnega sistema dejstvo, da je določena kasta obdelana tako, da ji je vseč delo, ki ga nekdo iz višje kaste ne bi sprejel narediti.

Poleg različnih oblik, ki so vcepljene v pripadnike določenih kast, obstajajo tudi univerzalni elementi obdelave. Vsi so na primer obdelani tako, da ne negujejo medčloveških odnosov.

Razvijanje tesnih odnosov z občutkom povezanosti in odgovornosti velja za čudno. Množična potrošnja na vseh ravneh je zelo zaželena, potrošniški pristop pa vlada tudi v medčloveških odnosih. Človek je ustvarjen za veselega delavca in potrošnika, ki vzdržuje sistem. In nič več. V primeru, da se pojavi trenutek, ko se človek ne počuti povsem zadovoljen s ponujenim, z opravljanjem svojega dela ali z zabavo, ker tretje možnosti ni, ima država rešitev v obliki

dnevnih brezplačnih odmerkov narkotika, imenovanega soma. Država ne sme tvegati, vsako najmanjšo priložnost za dvom ali preizpraševanje o smiselnosti takšnega načina življenja se onemogoča z rednimi odmerki, po potrebi pa se priporoča tudi pogostejše uživanje. *Sedaj si človek lahko privošči oddih od realnosti kadarkoli hoče in to brez mačka ali mitologije. S tem je bila stabilnost zagotovljena.*

Huxley nam prikazuje totalitarni družbeni sistem, v katerem se visoko razvita znanost in tehnologija uporabljata za proizvodnjo dehumaniziranih človeških bitij, ki s svojo avtomatizirano poslušnostjo zagotavljajo stabilnost sistema.

Takšen sistem poudarja udobje in navidezno srečo, ne zanima ga ne resnica in ne lepota. *Civiliziranemu človeku ni treba prenašati ničesar neprijetnega.* Resnica seveda ni vedno prijetna, sili nas k razmišljanju, spremembam, življenju v skladu z njo, vse to pa so nezaželene značilnosti, saj ogrožajo stabilnost sistema. Iz istega razloga sta filozofija in umetnost, kot segmenta kulturne dediščine človeštva, ki lahko vzbujata navdih in prepoznavanje lepote, skriti pred stikom s sodobnim človekom. Ne izvaja se niti ena oblika umetniškega, ustvarjalnega delovanja, ponujajo se čutne predstave, ki služijo le zabavi in sprostitvi, saj ni potrebe po čemerkoli drugem.

Verjame se, da bi moral civiliziran človek koristiti državi tako, da dela tisto, za kar mu je država določila, ne da razmišlja, ne

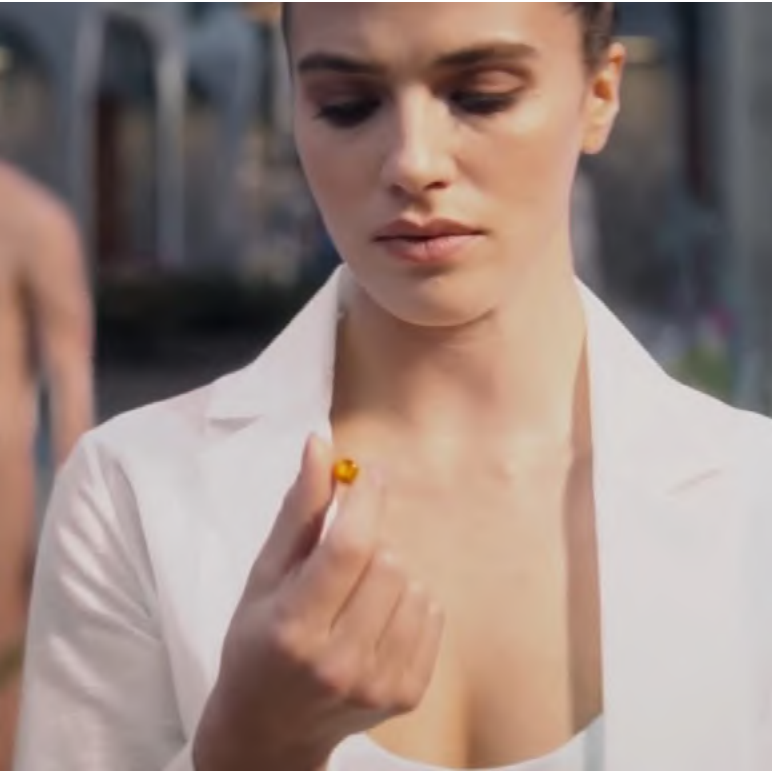
da razvija čustveno življenje, ampak da se brez odgovornosti predaja telesnim užitkom, saj je *industrijska civilizacija možna le, če ni odrekovanja.* Industrijska civilizacija podpira zadovoljevanje lastnih želja posameznika, omejeno le z zahtevami higiene in ekonomije.

ČLOVEK, KI JE OBVAROVAN PRED PREIZKUŠNJAMI, JE ZAŠČITEN TUDI PRED MOŽNOSTJO ODKRIVANJA LASTNIH POTENCIALOV IN MOČI, KI SE SKRIVAJO V NJEGOVH GLOBINAH.

Obilje "prijetnih grehov" predstavlja pomemben dejavnik pri zagotavljanju stabilnosti. Človek, ki mu je udobno, se ne sprašuje, nima potrebe po preizpraševanju lastnih vrednot, niti postaviti pod vprašanje kakovost materialov, s katerimi se gradi prihodnji svet. Če ga poleg tega še spodbujamo k tem, da preživlja prosti čas kot vesel potrošnik s celo paleto različnih načinov zadovoljevanja čutnih želja, smo ustvarili način življenja, v katerem lahko človek neboleče preživi celo svoje življenje – ne da bi zares živel. Obvarovan pred preizkušnjami je človek zaščiten tudi pred možnostjo odkrivanja lastnih potencialov in moči, ki se skrivajo v njegovih globinah.

Toda družba je srečna; ima vse, kar želi, in česar nima, si ne bo niti zaželela. Ljudje so bogati, varni so; nikoli ne zbolijo, ne bojijo se smrti; živijo v blaženem neznanju o strasti in starosti ...

Poleg odsotnosti čustvenega trpljenja so v moderni družbi "rešene" tudi neprijetnosti, ki spremljajo človeka ob soočanju z njegovo telesno minljivostjo:

Odstranjeni so vsi fiziološki znaki starosti. In seveda z njimi vse mentalne značilnosti starosti. Lastnosti ostanejo nespremenjene vse življenje.

Delo, zabava – pri šestdesetih letih ostajajo naše moči in nagjenja enaki kot pri sedemnajstih. V tistih slabih starih časih so starejši ljudje to opustili, se upokojili, se posvetili religiji, preživljali čas ob branju in razmišljanju – razmišljanju!

Družba, v kateri je človek zreduciran na srečnega sužnja, ki služi ohranjanju nesmiselne stabilnosti, je družba, v kateri nihče nima možnosti, da bi se obnašal plemenito ali junaško. Da se pojavi takšna priložnost, morajo biti razmere izjemno nestabilne. Ko je vojna, ko obstajajo nasprotujoče si misli,

ko je treba premagati skušnjave, braniti ljubljeno osebo ali se boriti zanje – takrat imata plemenitost in junaštvo očitno nek smisel. Ampak dandanes ni vojn. Največjo pozornost namenjamo preprečevanju premočne ljubezni. Nasprotnih mnenj ni; vsi so obdelani tako, da delajo, kar morajo. In to, kar morajo početi, je pravzaprav tako prijetno in dovoljeno je toliko svobode pri zadovoljevanju naravnih potreb, da se res ni skušnjav, ki bi se jim bilo treba upreti.

DRUŽBA, V KATERI JE ČLOVEK ZREDUCIRAN NA SREČNEGA SUŽNJA, KI SLUŽI OHRANJANJU NESMISELNE STABILNOSTI, JE DRUŽBA, V KATERI NIHČE NIMA MOŽNOSTI, DA BI SE OBNAŠAL PLEMENITO ALI JUNAŠKO.

S tako moderno, razvito družbo, pride v stik Divjak, glavni junak romana, rojen v primitivnem rezervatu, ločenem z električno žico od preostalega civiliziranega sveta. Rezervat, kljub temu, da gre za kraj z ostanki starega sveta, kjer se ljudje rojevajo, odraščajo v družinah in opravljajo verske običaje, ne predstavlja idiličnega nasprotja civilizacije. Zaradi rasnih predsodkov se Divjak nikoli ni čutil sprejetega, zaradi svojega duhovnega iskanja pa ostaja neprilagojen.

Soočen z brezumjem modernega sveta, v katerem ne obstaja niti pojem duše, kaj šele, da bi se kdo ukvarjal z njenimi potrebami, Divjak citira Hamleta: ... *Odstranjujete vse, kar je neprijetno, namesto da bi se naučil živeti s tem. Ali je bolj častno v duši trpeti krogle in puščice silovite usode ali zgrabiti orožje proti morju bede, se mu upreti in se boriti? ...* In dodaja: *A vi ne delate ne enega ne drugega. Ne trpite in ne upirate se. Pravzaprav umikate zanke in puščice. To je najlažje.*

Divjaku sta bili ponujeni le dve možnosti, ki ju je pozneje sam Huxley navedel kot najpomembnejšo pomanjkljivost celotne zgodbe. Izbira lahko med *nezdravim življenjem v Utopiji in primitivnim življenjem v indijanski vasi, ki je v nekaterih pogledih veliko bolj humano, a po drugi strani skoraj nič manj čudno in nemoralno.* In zato najde edini izhod v samomoru, kot begu iz življenja nevrednega človeka.

Treba je najti možnost za človeka vredno življenje. Huxley jo je pozneje videl v tretji možnosti, opciji *zdravega duha*, torej skupnosti, ki je usmerjena v duhovni razvoj človeka, z vzpostavljanjem harmonije med duševnim in telesnim vidikom. V skupnosti, v kateri je gospodarstvo decentralizirano, politika kooperativna, znanost in tehnologija v službi človeka, religija zavestno in inteligentno iskanje človekovega *Najvišjega Namena*, filozofija pa takšna, da je *načelo Največje Sreče podrejeno načelu Najvišjega Namena* – prvo vprašanje, ki si ga je treba zastaviti in odgovoriti v vseh življenjskih okoliščinah, bi bilo: *Kako bo ta misel ali dejanje pripomoglo ali oviralo mene in druge posameznike pri uresničevanju Najvišjega Namena?*

TREBA JE NAJTI MOŽNOST ZA ČLOVEKA VREDNO ŽIVLJENJE. HUXLEY JO JE POZNEJE VIDEL V TRETJI MOŽNOSTI, OPCII ZDRAVEGA DUHA, TOREJ SKUPNOSTI, KI JE USMERJENA V DUHOVNI RAZVOJ ČLOVEKA.

Motiviran z opcijo zdravega duha, se Huxley ne ustavi pri opozorilnem opisu prihodnjega krasnega novega sveta, v katerem vsega tega ni, temveč nam v romanu *Otok* ponudi utopičen primer idealne skupnosti, v kateri je navedeno uresničeno. Na takem otoku obstaja zavest o globokih človeških potrebah in družba je organizirana tako, da spodbuja razvoj človeških potencialov posameznika. Njen cilj je zagotoviti model, v katerem lahko človek živi in umre dostojanstveno, ne da bi zanemaril svoj transcendentni vidik.

Vidimo, da imata tako v enem kot v drugem primeru vzgoja in izobraževanje eno ključnih vlog, kažeta nam smer, v katero se bo družba razvijala, če si želi ustvariti skupnost robotskih služabnikov in potrošnikov ali pa samozavednih človeških bitij,

ki bodo znotraj skupnosti uresničevala svoj smisel. Medtem ko je v krasnem svetu družina ukinjena, na otoku pri vzgoji otrok sodeluje razširjena družina. Vsak otrok, poleg materinske družine, pripada tudi skupini okoli dvajsetih družin, ki otroku nudijo različne izkušnje z istim skupnim ciljem.

Na vprašanje prišlekov, čemu so fantje in dekleta na namišljenem otoku namenjeni, Pala, pomočnik ministra za izobraževanje, odgovarja: *Ne za množično potrošnjo, ne za krepitev države. Država seveda mora obstajati. In vsega mora biti dovolj za vse. O tem ni razprave. Samo pod temi pogoji jim lahko pri tem pomagamo.*

– In čemu so pravzaprav namenjeni? – spet vpraša prišlek.
– Da postanejo popolna človeška bitja.

Zato otroke že zelo zgodaj učijo ekologije. *Nikoli ne dajte otroku priložnosti, da si predstavlja, da karkoli obstaja samo zase. Otrokom mora biti že od vsega začetka jasno, da je vse živo med seboj povezano. Pokažite jim to povezavo v gozdovih, na poljih, v jezerih in rekah, v mestu in okolici. Ponavljajte jim to znova in znova.* – pojasnjuje v romanu ravnateljica šole in dodaja: *Vedo o vzajemnosti vedno učimo v povezavi z etiko vzajemnosti. Uravnoveženost, sodelovanje, zmernost – to je zakon, ki vlada v naravi in ki bi moral biti, prenesen iz konkretnosti v etiko, tudi zakon, ki vlada med ljudmi.*

Posledično v opisani družbi ni revščine. Ni prenaseljenosti zaradi zavedanja pomena ohranjanja ravnovesja in ni prekomernega potrošništva, *ker se niso pustili hipnotizirati z mislijo, da jih bosta dve televiziji razveselili dvakrat bolj kot ena televizija*, v nasprotju s *krasnim novim svetom*, v katerega so vcepljene paradigme, kot npr. *bolje staro zavreči kot popraviti, rad imam nova oblačila* itd.

Pomen ravnovesja in povezovanja je nadalje pojasnjen s pristopom k vsem področjem človekovega zanimanja in delovanja: *Domoljubje ni dovolj. Toda tudi nič drugega ni dovolj. Znanost ni dovolj, religija ni dovolj, umetnost ni dovolj, politika in gospodarstvo nista dovolj, niti ljubezen, niti dolžnost, niti delo, pa naj bo še tako nesebično, niti mišljenje, naj bo še tako vzvišeno. Nič, kar je ločeno od drugega, ni koristno.*

**DOMOLJUBJE NI DOVOLJ. TODA TUDI NIČ
DRUGEGA NI DOVOLJ. ZNANOST NI DOVOLJ,
RELIGIJA NI DOVOLJ, UMETNOST NI DOVOLJ,
POLITIKA IN GOSPODARSTVO NISTA DOVOLJ,
NITI LJUBEZEN, NITI DOLŽNOST, NITI DELO, PA
NAJ BO ŠE TAKO NESEBIČNO, NITI MIŠLJENJE,
NAJ BO ŠE TAKO VZVIŠENO. NIČ, KAR JE
LOČENO OD DRUGEGA, NI KORISTNO.**

Lahko se vprašamo, kakšen je naš odnos do tega vprašanja danes? Gradimo svet tako, da skušamo zagotoviti humano človeško sobivanje s težnjo po odkrivanju in uresničevanju smisla, ali spodbujamo tovarno osebnih želja? Ali nas fizična mladost privlači bolj kot mladostna želja po raziskovanju skrivnosti življenja? Ali smo nasedli privlačni misli o sreči, ki se skriva v večno mlademu telesu brez gub, ali jo iščemo v sposobnosti, da s svojim telesom delujemo v svetu in ga delamo boljšega in lepšega?

Če pristanemo na to, da lastno življenje skrbimo na iskanje udobja, ne da bi se zares vprašali, čemu bi se bilo vredno posvetiti, smo si kupili vstopnico v *krasni novi svet*. Vsak dan se nam ponujajo mamljivi aranžmaji za to destinacijo. Destinacija, kjer je udobje postavljeno kot vrh človekovih

dosežkov, potrebe telesa pa so predstavljene kot edine človekove potrebe. Se lahko upremo temu privlačnemu klicu in se obrnemo v smeri zdravega duha? Ne glede na to, o katerem vidiku človekove dejavnosti ali družbe govorimo, s to odločitvijo izbiramo in določamo smer razvoja. Če nam ni vseč, v katero smer se razvija današnji svet, kozmetične spremembe na določenih segmentih ne bodo v veliko pomoč. Premisliti je treba, kje je naše težišče. Če želimo drugačen svet, moramo biti ljudje drugačni. Morda se nam zdi, da smo kot posamezniki nepomembni in da na marsikaj ne moremo vplivati. Toda kakšen je naš notranji svet? Ali ozaveščamo globoka notranja stremjenja ali raje izberemo enega od ponujenih pobegov in se tako izognemo srečanju s samimi seboj? Lahko se opravičimo z argumentom – *zakaj bi se trudil, saj tako živijo vsi*. Toda naš notranji svet je naša odgovornost. In ker je vse medsebojno povezano, naše izbire ne vplivajo le na naša življenja, ampak tudi na svet okoli nas ...

K A J J E S T R A H ?

MICHEL ECHENIQUE ISASA

BLOKADA MISLI

Strah je nenadna prekinitev procesa mišljenja. Ko začutimo strah, v trenutku izgubimo sposobnost, da bi razmislili o situaciji. Toda, ali je razmišljanje sploh nujno, če ne vemo, kaj se dogaja? Ko se nam nekaj zgodi, ponavadi o tem oblikujemo določeno predpostavko, izmislimo si neke vrste fantazijo, ne poznamo pa prave resnice. Ta fantazija lahko prinese zelo težke posledice. Če smo v nevarni situaciji in se nam zgodi nekaj, kar nam je neznano, je zato bolje, da ne mislimo.

Zlahka lahko opazimo, da v nevarnih situacijah mnogo ljudi naredi ravno to, kar ne bi smeli. Zakaj? Zato, ker začnejo razmišljati, ne da bi dobro vedeli, kaj se dogaja. Če se nekdo vozi z avtomobilom, zapelje v ovinek s preveliko hitrostjo in začne razmišljati, bo najprej zaviral. Ravno to povzroči težavo, kajti ravno to je nevarno – hitro zaviranje v zavoju pri veliki hitrosti. Strah lahko prepreči, da bi nekaj storili mentalno. Zavre vse mentalne procese.

BLOKADA ČUSTEV, ENERGIJE

Strah kot čustvo je nenadna prekinitev vseh motivacijskih procesov. Ko začutimo vpliv strahu je tako, kot da nekaj upade, ostanemo brez energije, brez motivacije, da bi nekaj naredili. To je drugi fenomen, ki ga ustvari strah, in je prav tako nenadna prekinitev.

Ko se nekaj zgodi, imamo sicer tendenco, da pademo v travmatično depresijo ali v euforijo. Obstajajo ljudje, ki se na vsakdanje situacije odzovejo z euforijo in drugi, ki se popolnoma razpustijo; v obeh primerih gre za procesa, ki sta povezana z motivacijo posameznika; v kakršni koli situaciji

tveganja ali nevarnosti pa sta tako euforija kot razpustitev slaba odziva.

Ta obnašanja so popolnoma oddaljena od tako imenovanega "preživetvenega nagona". V teh situacijah ljudje želijo pobegniti in zato delajo neumnosti. Nasprotno pa tisti ljudje, ki strah sprejmejo zavestno, reagirajo pravilno. Največji vzrok nesreč in smrti je odnos, ki ga imamo do strahu in ne strah sam po sebi.

BLOKADA FIZIČNEGA TELESA

Strah kot ideja in strah kot občutek pa sta tudi inhibicija oz. blokada vseh fizioloških funkcij. Ko vznikne strah, poleg mišljenja in motivacije ustavi tudi popolnoma fiziološke funkcije. Naenkrat ostanemo brez pogojev da bi naredili karkoli – ne moremo misliti, ne občutiti, niti delovati.

Strah paralizira, zaustavi. Obstanemo pred padcem v prepad. Na začetku je ta nenadna blokada dobra, kajti v ozadju je nevarnost in dokler ne ugotovimo, za kaj gre, je bolje ostati pri miru.

STRAH KOT MOČ

S tega zornega kota je strah moč, njegov namen pa je izogniti se kakršni koli nevarnosti. Deluje kot opozorilo, ki prekine vsako nepremišljeno dejanje. To je strah – konkretno in objektivno – in nima ničesar z našim odzivom nanj, ki, v našem primeru, zaradi kulturnih razlogov, ni naraven. Naša kultura ne le da nas ni pripravila na soočenje s strahom,

**BILI SMO IZOBRAŽENI V KULTURI, KI NAS NI
NAUČILA SOOČENJA S STRAHOM, KAJTI STRAH
JE LAHKO DOBRO ORODJE MANIPULACIJE
ZA PODREDITEV, ZASUŽNJITEV IN VLADANJE
LJUDEM. KER SE NA KONCU STRAHU BOJIMO,
SMO ZATO, DA GA NE BI ČUTILI, PRIPRAVLJENI
PLAČATI VSAKO CENO.**

temveč nas je poleg tega naučila, da se strahu bojimo, in zato se nanj odzivamo slabo. V drugačnem kulturnem procesu bi se soočili s strahom na drugačen način in bi se lahko odzvali bolj naravno. Ti naravni odzivi delujejo v prid preživetvenemu nagonu tako telesa kot uma. Obstajajo hitri odzivi na pogojene reflekse, ki jih imamo za naravne. Toda če je nekaj pogojeno, ni popolnoma naravno. V primeru strahu bi bilo naravno, da reagiramo neodvisno od naših predsodkov, da podrobno preučimo situacijo in izvemo, kaj se dogaja, ne pa da bežimo iz nje.

NARAVEN ODZIV NA STRAH

Če se leta urimo v borilnih veščinah, se v primeru napada naučimo odzvati na logičen ali naraven način. Če nekdo vpije, ko nas napada, je njegov krik znak napada. Zakaj bi morali pred krikom umakniti svojo glavo? Vsak, ki je treniral borilne veščine, namesto da bi se umaknil, najprej pogleda, od kod prihaja krik, kakšne vrste je ta krik, kaj lahko predvidimo v povezavi njim in enkrat ko ve, kaj se dogaja, deluje. To je naravno.

Reflexi telesa niso razlog, da zbežimo iz nevarnih situacij, temveč nas vodijo v prilagoditev. Slabo smo prilagojeni. Bili smo izobraženi v kulturi, ki nas ni naučila soočenja s strahom, kajti strah je lahko dobro orodje manipulacije za podreditev, zaslužnjitev in vladanje ljudem. Ker se na koncu strahu bojimo, smo zato, da ga ne bi čutili, pripravljeni plačati vsako ceno. To je najbolj problematična točka v odnosu do strahu. Strah ni slab; slab je lahko le odziv, ki ga ustvarimo nanj, ker nismo bili vzgojeni na pravi način, da bi se ga naučili predelati.

ZAKLJUČEK

Strah je naravna moč. To ni *moj* strah ali *njegov* strah. Obstaja neodvisno od ljudi; to, kar se imenuje strah, je nekaj v nas in izven nas, in ima svojo določeno vlogo v naravi, tako kot Sonce, Luna, voda, zemlja, ali kateri koli element. Strah je del narave in njegova naloga je zaščititi, četudi se zdi to neverjetno. 🦋

R A F A E L : R I S B E

SIOBHAN FARRAR

Rafael ali Raffaello Santi se je rodil leta 1483 in že v 17. letu starosti je prejel naziv *Magister*, kar pomeni neodvisen mojster. Razstava njegovih risb in študij v muzeju Ashmolean v Oxfordu prodira v bit tega umetnika. Uvodne vrstice vodiča po razstavi se glasijo takole:

"Risanje je bilo gonilo Rafaelove ustvarjalnosti. Ne glede na to, ali je Raphaelova roka skicirala ali se premikala z navdahnjeno gotovostjo, je ustvarila linije, ki so dale obliko njegovemu iskanju zgovornih oblik."

Na začetku z njegovim "Portretom mladeniča", verjetno avtopor-tretom, ki je nastal leta 1500, morda po prejemu naziva *Magister*, vidimo vedro samozavest in sijoči potencial življenja, ki sije skozi preprosto črno kredo na papirju.

Njegova sposobnost natančnega prenosa palete subtilnih človeških čustev se nenehno izraža v njegovih risbah in nobeno od teh čustev ni vsebovano v eni sami podrobnosti. Pogosto so izrazi le rahlo nakazani s preprostimi potezami, toda s celotno kompozicijo je sposoben v domišljiji prebuditi vtise subtilnih in kompleksnih vidikov človeškega življenja.

"Rafael uporablja risbo kot sredstvo opazovanja, kot način izražanja in kot način razmišljanja o človeških čustvih in dejanjih."

V skici "Devica z granatnim jabolkom" mati ljubeče gleda na dete Jezusa, ko ta seže po sadežu. Njen izraz izžareva toplo božansko ljubezen, a s senco sprejemanja izzivov, s katerimi se bo otrok soočil. V tej podobi je zapletena resnica, ki je skupna človeški izkušnji – materinska ljubezen, ki jo spremlja tesnoba zavedanja neizogibnih težav, ki prihajajo z življenjem, kot tudi nujnost, da se vsi otroci oddaljijo od varnosti svojih mater.

Leta 1508 se je Rafael preselil v Rim, kjer je nadaljeval z delom na svojih velikih naročilih za Vatikan, v katerih je izpopolnil svoje koncepte filozofije in teologije, medtem ko je iskal načine za upodobitev privlačnih vizualnih pripovedi. V "Atenski šoli" je vsakemu filozofu dodeljen poseben značaj, ki kaže tako Rafaelov verjetno globok razmislek o idejah samih filozofov kot tudi njegovo strokovno upodobitev notranjega ravnovesja z zunanjo gesto. Rafael je bil dobro seznanjen s kulturo govornišva v Rimu ter pomenom obrazne mimike in kretnje rok.

V neki študiji Kristusove figure iz "La Disputa" je teža tkanine, ki prekriva Kristusov spodnji del, videti skoraj kot kip in trajna kot marmor, medtem ko se zgornji del telesa raztaplja in je ovit v eterično božansko svetlobo, doseženo s praznimi prostori, ki jih je pustil Rafael, in komaj vidno belo linijo, ki izraža dodatno izžarevanje svetlobe.

Izraz, ki so ga Rafael in drugi uporabljali v renesansi, je *Disegno*, kar pomeni tako oblikovanje kot umetnost: umetnik ne opisuje idej, temveč oblikuje najpopolnejši izraz zanje.

"Rafaelova zgovornost v risanju temelji na globoki refleksiji in na inteligenci njegove roke."

Rafael nam prikazuje del človeške narave in človeškega potenciala: odsev naravnih kompleksnosti življenja, ki se izmika besednemu izrazu. 🗨️

Oglejte si video: <https://www.ashmolean.org/article/raphaels-drawings/>

MODREČEVA ŠALA

V vasi je živel modrec. Ljudje so vsak dan zahajali k njem in se mu pritoževali nad vedno istimi težavami.

Nekega dne, ko se je zbrala vsa vas, je povedal šalo in vsi vaščani so se zvijali od smeha.

Čez nekaj minut je povedal isto šalo, a tokrat se je le nekaj ljudi nasmejalo.

Čez nekaj čas je znova povedal isto šalo in tokrat se nihče več ni smejal.

Modrec se je nasmehnil in rekel:
»Če se ne morete znova in
znova smejati isti šali, kako
lahko znova in znova jočete
nad istimi problemi?«

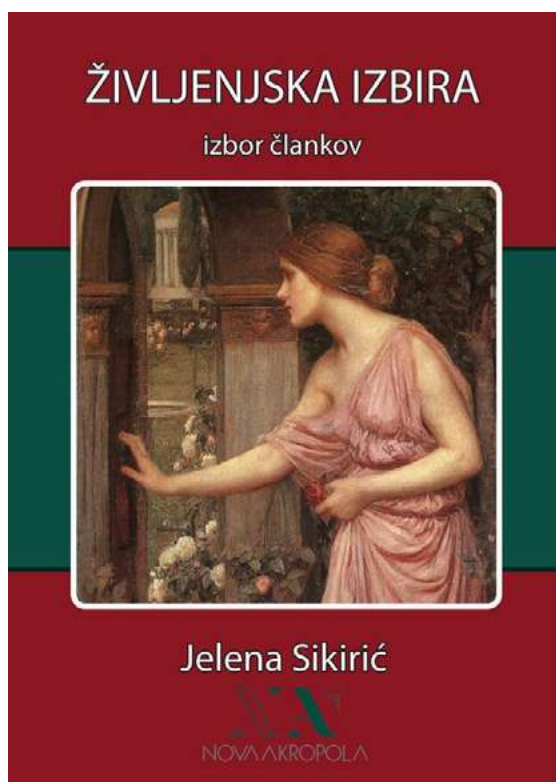
JELENA SIKIRIĆ: ŽIVLJENJSKA IZBIRA

izbor člankov

"Začeti znova, ko se znajdemo v močvirju, pomeni ustvariti nove okoliščine, jih spremeniti od zunaj, da bi se nekaj spremenilo od znotraj. V vsakem primeru ne smemo omahovati, v neskončnost prelagati trenutek sprejetja rešitve, se tisočkrat vprašati, ali je ta rešitev dobra ali slaba – vse to ima lahko slabe posledice: če odločitve ne sprejmemo v tem trenutku, lahko pozneje izgubimo še to, kar smo že premaknili, in vse se bo vrnilo na začetek kroga."

"V vsakem med nami so notranje ograje in ščiti, obrambni odzivi in vzorci vedenja. Ti mehanizmi samoobrambe, ki so predvsem nezavedni, nas leta zanesljivo varujejo pred agresivnostjo in stresnimi okoliščinami zunanjega sveta, pred vsem, s čimer se v življenju nismo zmožni spopasti zavestno, odprto in neposredno. Vendar nas sčasoma začne motiti to, kar je bilo prej učinkovito, kar nas je ščitilo in nam omogočalo, da se potegnemo vase in skrijemo v svoj kotiček. To, kar je bilo prej varen ščit, se zdaj spremeni v neprebojne notranje zidove, za katerimi je utesnjeno in je nemogoče dihati, zidove, ki jih želimo in moramo odstraniti, če želimo začeti živeti novo življenje."

Jelena Sikirić se je rodila leta 1956 v Zagrebu. Diplomirala je na zagrebški filozofski fakulteti, kjer se je specializirala iz otroške psihologije, na pariški Sorbonni pa tudi iz klinične psihologije. Jelena je predsednica Nove Akropole v Rusiji.

CENA: 10 EUR

**KNJIGO LAHKO NAROČITE PO E-POŠTI NA
info@akropola.org**

TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE

STARA MODROST ZA SODOBNE ČASE

PRAKTIČNA
FILOZOFIJA

VIDNA IN
NEVIDNA
NARAVA
ČLOVEKA

DUHOVNOST
INDIJE

ETIKA
BUDIZMA

MISTIKA
TIBETA

MODROST
KITAJSKE

UMETNOST
ŽIVLJENJA V
DRUŽBI

PLATONOV
IDEALIZEM

ARISTOTEL

TOREK, 6. 9. 2022, OB 20:00
WOLFOVA 8, LJUBLJANA

SREDA, 12. 10. 2022, OB 20:00
TYRŠEVA 7, MARIBOR

INFORMACIJE IN PRIJAVE

**NE DOVOLI, DA TE PRIHODNOST VZNEMIRJA.
ČE BO TO POTREBNO, SE BOŠ Z NJO SOOČIL Z ISTIM OROŽJEM
UMA, KOT GA UPORABLJAŠ DANES V BOJU S SEDANJOSTJO.**

MARK AVRELIJ